

S P R A W O Z D A N I E z realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2022-2024 za rok 2024

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Wąsewo na lata 2022-2024 tworzy lokalny system ochrony i wsparcia rodzin z dziećmi, w szczególności przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Przyjęty został Uchwałą Nr XXVI.213.2021 Rady Gminy Wąsewo z dnia 29 grudnia 2021 r. Jego koordynowanie oraz monitorowanie przy współpracy z Urzędem Gminy, GKRPA, Zespołem Interdyscyplinarnym, szkołami, policją i organizacjami pozarządowymi powierzono Gminnemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Wąsewie.

Głównym celem programu jest stworzenie optymalnych warunków do wychowywania dzieci w rodzinie biologicznej oraz wspieranie rodzin przeżywających trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Wsparcie rodziny ma służyć odbudowie i podtrzymywaniu umiejętności uczestniczenia w życiu społeczności lokalnej i pełnieniu ról społecznych. Priorytetem wspierania rodziny jest zapewnienie odpowiedniej warunków rozwoju, a nie wyręczanie jej w pełnieniu podstawowych funkcji.

Wspieranie rodzin odbywa się w bieżącej działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wąsewie, w 2024 roku w szczególności poprzez:

1. Wsparcie rodzin niewydolnych wychowawczo.

a) W przypadku, gdy ośrodek pomocy społecznej poweźmie informację o rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, pracownik socjalny przeprowadza w tej rodzinie wywiad środowiskowy, na zasadach określonych w ustawie o pomocy społecznej. Po przeprowadzeniu wywiadu środowiskowego i dokonaniu analizy sytuacji rodzinnej, pracownik socjalny, jeżeli uzna za zasadne, występuje do Kierownika Ośrodka z wnioskiem o przydzielenie rodzinie asystenta rodziny. Po otrzymaniu wniosku, kierownik ośrodka pomocy społecznej przydziela rodzinie asystenta rodziny. Praca z rodziną prowadzona jest również w przypadku czasowego umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej. Wówczas prowadzone są działania w kierunku powrotu dziecka z pieczy zastępczej do rodziny biologicznej. Rolą asystenta jest pomoc rodzinie w poprawie jej sytuacji życiowej, nauka prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego, a także pomoc w rozwiązywaniu problemów socjalnych, psychologicznych i wychowawczych. Ponadto asystent wspiera aktywność społeczną i zawodową rodziny, motywuje jej członków do podnoszenia kwalifikacji zawodowych. Do zadań asystenta należy także: motywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców kształtujących prawidłowe wzorce rodzicielskie i umiejętności psychospołeczne, interwencje w sytuacjach zagrożenia

bezpieczeństwa dzieci i rodzin, prowadzenie indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci. Praca asystenta rodziny przybiera formę socjalno-wychowawczą. Asystent uczy rodziców, jak prawidłowo wychowywać i sprawować opiekę nad dziećmi, między innymi przekazuje informacje na temat prawidłowych postaw rodzicielskich, sposobów komunikowania się, metod wychowawczych, uświadamia rodziców jaką pełnią rolę wobec dzieci, pokazuje korzyści z tworzenia pozytywnych wzorców.

Realizując zadania określone w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Wąsewie jest zatrudniony asystent rodziny. Jego praca koncentruje się przede wszystkim na poszukiwaniu rozwiązań trudnej sytuacji życiowej rodzin, w których są dzieci. Głównym celem asystentury jest podniesienie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny, umiejętności prowadzenia gospodarstwa domowego, radzenia sobie z problemami dnia codziennego. W 2024 roku asystent rodziny pracował z 3 rodzinami, w których wychowuje się 7 dzieci. Koszt tego zadania wyniósł 132.222,19 zł.

b) Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego jest jednym z głównych powodów obok bezrobocia, ubóstwa niepełnosprawności oraz długotrwałej choroby przyznawania pomocy przez Ośrodek w 2024 roku. Praca socjalna z osobą i rodziną, która znalazła się w trudnej sytuacji życiowej rozpoczyna się od wnikliwej diagnozy jej położenia. Następnie planowane są działania zmierzające do poprawy sytuacji, po czym przystępuje się do ich realizacji. Praca socjalna powinna rozwinąć poczucie własnej wartości osoby, której udziela się pomocy, wykorzystać tkwiące w niej możliwości. W całym tym procesie osoba lub rodzina oczekująca pomocy powinna być aktywnym partnerem. Pracę socjalną prowadzono między innymi w formie: rozmowy wspierającej, motywacyjnej i informacyjnej, doradztwa, skierowania na leczenie, udzielania pomocy administracyjnej i prawnej, skierowania do lekarzy specjalistów, napisania podania lub innego dokumentu, kontaktów z innym urzędami.

c) Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje zadania dotyczące współfinansowania przez gminę kosztów pobytu dziecka w pieczy zastępczej, Zgodnie z art. 191 pkt. 9 w przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki w wysokości:

1) 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka - w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;

2) 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka - w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;

3) 50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka - w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Na koniec 2024 roku w pieczy zastępczej przebywało 9 dzieci. Łączna kwota współfinansowanych kosztów za pobyt dzieci w pieczy zastępczej wyniosła 26.411,35 zł.

d) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wąsewie realizował w roku 2024 Rządowy Program „Posiłek w szkole i w domu”. Liczba osób objętych tym programem wyniosła 149 osoby, w tym 102 uczniów. Dożywianie we wszystkich szkołach na terenie gminy prowadzone jest w formie gorącego posiłku.

e) Zgodnie z Uchwałą Nr XIX/132/2012 Rady Gminy Wąsewo z dnia 30 sierpnia 2012 roku Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wąsewie prowadzi postępowanie w sprawach przyznawania świadczeń pomocy materialnej o charakterze socjalnym. W 2024 roku wpłynęło 36 wniosków o udzielenie stypendium szkolnego refundującego częściowo poniesione przez rodziców koszty na cele o charakterze edukacyjnym (zakup artykułów szkolnych i sportowych). Wszystkie wnioski zostały rozpatrzone pozytywnie. Koszt wypłaconych świadczeń wyniósł kwotę 13.888 zł, w tym z dotacji z budżetu państwa – 11,110,40 zł.

f) Karta Dużej Rodziny przysługuje rodzinom z przynajmniej 3 dzieci, niezależnie od dochodu. Karta wydawana jest bezpłatnie. Rodzice korzystają z karty dożywotnio, natomiast dzieci do 18 roku życia, lub do ukończenia nauki, nie dłużej jednak niż do ukończenia 25 lat. W 2024 roku do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej wpłynęło 14 wniosków o wydanie Karty Dużej Rodziny, wydano 41 kart.

g) Przyznawanie świadczeń rodzinnych zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Zasiłek rodzinny ma na celu częściowe pokrycie wydatków na utrzymanie dziecka. Otrzymuje się go do ukończenia przez dziecko do 18. roku życia, ukończenia nauki w szkole, jednak nie dłużej niż do ukończenia 21. roku życia lub do 24. roku życia, jeżeli kontynuuje naukę w szkole lub w szkole wyższej i legitymuje się orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności.

Wysokość zasiłku rodzinnego wynosi miesięcznie:

- 95,00 zł na dziecko w wieku do ukończenia 5. roku życia

- 124,00 zł na dziecko w wieku powyżej 5. roku życia do ukończenia 18. roku życia

- 135,00 zł na dziecko w wieku powyżej 18. roku życia do ukończenia 24. roku życia.

Do zasiłku rodzinnego przysługują dodatki z tytułu:

- urodzenia dziecka
- opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego
- samotnego wychowywania dziecka
- wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej
- kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego
- rozpoczęcia roku szkolnego
- podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania

Gminy Ośrodek Pomocy Społecznej w Wąsewie wypłacił w roku 2024 m.in. następujące świadczenia:

- 3459 zasiłki rodzinne wraz z dodatkami
- 6 świadczeń z tytułu urodzenia się dziecka,
- 13 świadczeń z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie urlopu wychowawczego,
- 117 świadczeń z tytułu samotnego wychowania dziecka,
- 125 z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego,
- 126 świadczeń z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego,
- 350 z tytułu nauki poza miejscem zamieszkania,
- 398 z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej
- 60 świadczeń rodzicielskich

h) Pomoc w postaci usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych dla rodzin z dziećmi.

Usługi specjalistyczne kierowane do dzieci obejmowały uczenie i rozwijanie umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia, rehabilitację fizyczną i usprawnianie zaburzonych funkcji. W 2024 roku nadzorowano świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych dla 1 dziecka.

2. Podejmowanie działań profilaktycznych i edukacyjnych na rzecz rodziny.

Zapewniano dostęp do poradnictwa rodzinnego, prawnego, psychologicznego oraz pedagogicznego dla rodzin przeżywających trudności opiekuńczo - wychowawcze.

W ramach punktu konsultacyjnego na umowę zlecenie zatrudniony był psycholog, który pełnił dyżury w każdy I poniedziałek miesiąca w godzinach od 8.00 do 16.00.

Wspierano szkoły z terenu gminy w ich działalności edukacyjnej i informacyjnej mającej na celu uczenie rodziców, dzieci i młodzieży umiejętności życiowych. Podejmowano

współpracę z PCPR w Ostrowi Maz., kuratorami i innym jednostkami, które wspierają rodziny przeżywające trudności.

3. Koordynacja działań podmiotów zajmujących się rodzinami dysfunkcyjnymi.

Rodzina stanowi integralną część społeczeństwa, stanowi jego najmniejszą, a zarazem podstawową komórkę. Jest najważniejszą grupą społeczną. Rodzina jest pierwszym i podstawowym środowiskiem wychowawczym dziecka. To ono tutaj nabywa wiedzy o otaczającym je świecie, panujących między ludźmi stosunkach. Uczy się wyrażać swoje uczucia (lęk, obawa, zadowolenie, gniew) oraz wartościowania co jest dobre, a co złe. Wychowują się w niej kolejne pokolenia, które w późniejszym okresie swojego życia kreują społeczeństwo. Rodzina kształtuje osobowość młodego pokolenia, postawę społeczną, wyznacza koleje jego losu. Dlatego tak ważne jest zachowanie prawidłowych ról społecznych.

Celem głównym Gminnego Programu Wspierania Rodziny jest wsparcie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Natomiast cele szczegółowe to:

1. Zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywanie już istniejących.
2. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dla rodzin z dziećmi.
3. Poprawa jakości opieki sprawowanej przez biologicznych rodziców. Jednym z rozwiązań w systemie pomocy społecznej jest możliwość zatrudnienia asystenta rodziny do pracy na rzecz rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo wychowawczej. W 2024 roku pracą asystenta rodziny objęte były 3 rodziny, w których występowały sprzężone problemy, takie jak: niskie umiejętności wychowawcze, alkoholizm, przemoc oraz problemy dziećmi w różnym wieku. Ponadto asystent rodziny pracował z rodzinami, w których występowały doraźne problemy wychowawcze. Kumulacja problemów w rodzinie, niechęć rodzin zarówno do zmiany sposobu życia jak i do samego asystenta pokazują, że stopień trudności pracy asystenta jest bardzo wysoki, a zakładane efekty jego pracy są odległe i wymagają niejednokrotnie kilkuletniej, intensywnej pracy.

Rok 2025 oraz kolejne lata będą kontynuacją prowadzonych działań w zakresie tworzenia systemu opieki oraz pomocy rodzinie znajdującej się w trudnej sytuacji, która nie wykonuje swoich funkcji rodzicielskich w sposób prawidłowy oraz zapewnienie rodzinie z problemami potrzebnego wsparcia. Spodziewanym efektem realizacji programu ma być polepszenie sytuacji dziecka i rodziny, zwiększenie poczucia bezpieczeństwa socjalnego, ograniczenie patologii społecznej, zminimalizowanie negatywnych zachowań oraz stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla rodziny i dziecka.

Działania te będą realizowane w szczególności poprzez realizację działań przewidzianych w Gminnym Programie Wspierania Rodziny Gminy Wąsewo na lata 2025-2027. Mając na względzie fakt, że rodzina biologiczna jest najbardziej sprzyjającą w prawidłowym rozwoju dziecka należy zadbać o to, aby ono jak najdłużej w niej pozostało. Trzeba wspierać rodzinę, aby prawidłowo wykonywała swoje funkcje. Należy podjąć pracę z rodziną w jej najbliższym otoczeniu i w różnorodnych formach środowiskowych bez potrzeby odrywania dziecka od rodziny. Wszelkie działania powinny być prowadzone za zgodą rodziny i jej aktywnym zaangażowaniem, uwzględniając zasadę pomocniczości. Chodzi tutaj o obustronny wysiłek zarówno członków rodziny jak i pracowników instytucji pomocy społecznej zmierzający do przywrócenia naturalnych więzów i normalizacji życia rodzinnego. W swoich działaniach pracownicy socjalni, asystenci rodziny mają za zadanie wspieranie i wspomaganie, a nie zastępowanie rodziców w wypełnianiu ich funkcji opiekuńczo – wychowawczych.